

Мотуз В. О., здобувач вищої освіти 2 курсу, група МР-191
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

МЕНТАЛЬНО-СВІТОГЛЯДНЕ ПІДґРУНТЯ ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Філософія як теоретичний світогляд посідає особливе місце в національній самосвідомості і зумовлює синтез різних течій. Філософські погляди будь-якого визначного мислителя відображають особливості менталітету народу, набувають статусу так званої суспільної свідомості.

Наразі існує незліченна кількість визначень цього поняття. Тож, спробуємо і ми долучитись до її тлумачення через дослідження ментально-світоглядних основ філософської творчості Миколи Васильовича Гоголя та зрозуміти чого він прагнув.

У своїй творчості автор обґрунтовував позицію, відповідно до якої кожна мисляча особистість зокрема і народ загалом мають власну неповторну долю і повинні зрозуміти інший народ і дорогу до істини, яку ті обрали. Не є гуманним наvertати всі народи на одну дорогу, позаяк правда багатогранна і не завжди видно всі її мотиви [1].

На думку Миколи Гоголя філософія – це природа, в якій людина існує та керує своїм життям. Звертаючись до природного і людського буття, він демонструє, що в природі відбувається все злагоджено та гармонійно, тоді як у метафізичному світі панують хаос, безглуздя, душевне багатство людини занедбане та запаскуджене. Щоб покращити світ, виправити його, потрібно насамперед узятися за багатство людської душі. Визволити людину, вдаючись до подолання фінансових проблем, голоду, холоду і смерті це дуже благородна і добра справа, але щоб допомогти людині звільнитися від хвороби та можливої смерті її душі за тілесного існування це – значно складніше завдання. Роздумуючи над проблемою взаємодії добра і зла, М. Гоголь доходить висновку, що зло і брехня бувають надзвичайно глибоко вкорінені в самій глибині людської душі. Ключ до світу, життя знаходиться у власній душі людини. «Суспільство, – зазначає Гоголь, – поліпшає тільки тоді, коли кожна окрема людина візьметься сама за себе і буде жити, як християнин, працювати для бога тим зряддям, яке їй дано, стараючись добре діяти на невелике коло людей навкруг себе. Все тоді прийде в лад, самі собою встановляться тоді наші стосунки поміж людьми, визначаться закони межі усьому. І людство рушить вперед» [2, с. 69].

Найяскравіше світогляд М. Гоголя репрезентовано у «Вибраних місцях листування із друзями» та «Арабесках», де він самотньо концептуалізує «філософію непомітного зла», схилиючись до інтегративної думки про те, що основою світу є Бог, який дає всілякому існуванню сенсу та певного призначення. Оскільки людина є найпершим та найкращим творінням Бога, то найголовнішим її життєвим завданням є усвідомлення власного призначення у цьому світі [3].

Гоголь переконаний, що у кожній людині за спиною – праворуч – стоїть янгол, а ліворуч – диявол, які між собою сперечаються за людську душу. Тим самим автор хоче донести ідею про те, що кожна людська душа постає полем розгортання всесвітньої буттєвої драми: між добром і злом, тобто якщо перемаже диявол – у світі зла стане більше, якщо янгол – менше. Найнебезпечнішим для людини виявляється так зване «непомітне зло», тобто зло незначне, маленьке, наприклад, сказати комусь не правду. Таке зло небезпечне тому, що людина не надає йому великого значення, не думає, що брехня може перерости у велике зло, крапля за краплею збираючись в душі людини, змушує її все частіше брехати, втрачаючи свою гідність, чесність і доброту [4]. Із вище зазначеного витікає, що мислитель

вірив у Бога та відчував у ньому світ, розуму, правди, світ, який несе із собою гармонію і закон.

Свій моральний обов'язок, на мою думку, М. Гоголь вбачав у «наведенні мікроскопу» на зло яке не помітне, і робити так, щоб воно ставало помітним. Але внаслідок душевних перевантажень, автор злободенних творів згодом почав сумніватися в істинності того, чому він служить, якщо тільки він один бачить зло та хаос там, де ніхто його не помічає. Це власне і призвело Гоголя до серйозного захворювання та досить ранньої смерті.

Насамкінець акцентую увагу на впливовості як постаті Миколи Гоголя, так і його філософської творчості на українську духовну культуру. Вважаю, що саме він відкрив світові надзвичайно потужне джерело інформації про Україну та українців, їх менталітет. Завдяки йому люди багатьох країн дізналися про героїзм українських козаків, побут, традиції, звичаї, обряди, цінності а також про багатий внутрішній світ пересічного українця, тим самим поступово витісняючи поняття і психологію «малороса». Він приніс славу українській світоглядній культурі своїми геніальними творами, адже писав про Україну і є одним із найзнаніших вихідців з українського народу, визначним мислителем, класиком світової літератури, яким ми можемо пишатися.

Список використаних джерел

1. Розвиток філософської думки в Україні. Навчальний посібник / ред. проф. Ю. Вільчинського. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32610712.pdf> (дата звернення 21.02.2021).

2. Гринів Олег. Історія української філософії. Львів, 2015. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3944/1/Istorija%20ukr.%20filosofiji.pdf> (дата звернення 22.02.2021).

3. Історія філософської думки в Україні. URL: <https://pidru4niki.com/14990528/filosofiya/mikolagogol> (дата звернення 22.02.2021).

4. Філософія: Підручник для вузів. Розділ 5. Київ, 1995. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/11323263.pdf> (дата звернення 24.02.2021).

Немерич А. О., здобувач вищої освіти 2 курсу гр. ХТ-191
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ГРОШІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЛЮДИНУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Гроші – термін, що з давніх давен супроводжує людину. Уявлення про них як обмінний еквівалент зародилися ще у первісних племенах, приблизно в VII-VIII ст. до н. е. Так склалось історично, що спочатку виникають так звані «товарні гроші», в якості чого у різних народів виступали різні матеріальні блага: худоба, каміння, шкури або ж інструменти для повсякденного життя. Поступово з розвитком обмінних операцій між етносами, які були розділені один з одним великими відстанями, на роль грошей висуваються благородні метали: золото і срібло. Згодом з'явилася повноцінна готівка, яка була виготовлена з паперу. Винайшли її китайці і розпочали друкувати у 812 році.

Конкретна грошова форма виникла тоді, коли люди усвідомили її необхідність та організаційно забезпечили впровадження у господарський обіг. Прихильником цієї концепції був Аристотель, який детально описав два основних види багатства: